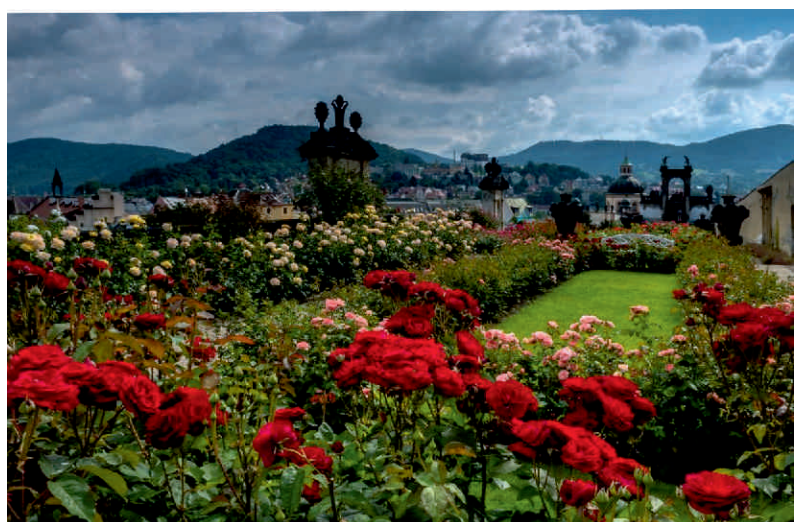

Začátky a pokračování odpovědného zadávání ve městě Děčíně

Zadavatel:

MĚSTO DĚČÍN

Ve městě Děčíně začalo odpovědné veřejné zadávání de facto při přípravě strategického dokumentu. V rámci zpracování Strategického plánu města na období 2014-2020 byly přidávány nové cíle a jedním z nich byl návrh tehdejší ředitelky Úřadu práce v Děčíně a pozdější primátorky města Mgr. Marie Blažkové, která měla vizi o využití zadávání veřejných zakázek ve prospěch klientů Úřadu práce. Ať již se jedná o maminky po mateřské, osoby dlouhodobě nezaměstnané apod. Záměrem bylo pomoci jim nalézt uplatnění, obnovit základní návyky související s procesem výkonu práce, jako je základní životní rytmus – spánek, ranní vstávání, příchod na pracoviště atd. Město tedy chtělo vznášet požadavky na zhotovitele, aby při plnění povinně zaměstnávali výše zmíněné osoby.

Město chtělo právě pravidelnými návyky souvisejícími s výkonem práce omezit pravidelné noční shlukování a vytváření výtržností, s kterými se dlouhodobě potýká.

Proto byl v tomto strategickém dokumentu přidán cíl pomáhat motivovaným lidem nalézt dlouhodobé zaměstnání. Jako indikátor plnění cíle bylo na začátek zvoleno zavedení tohoto systému do veřejných zakázek.

Dále se ve Strategickém plánu na základě zájmu Okresní hospodářské komory Děčín objevil bod o její spolupráci s městem Děčín při zadávání veřejných zakázek s tím, že se členové komory budou účastnit komisí zejména u podlimitních a nadlimitních veřejných zakázek. Cílem je získávání zkušeností při zadávání veřejných zakázek, kde platí jiná pravidla (zákon), než v soukromé sféře a naopak předávání zkušeností z praxe od členů komory, tedy ze světa realizace zakázek.

Ve smlouvách o dílo na realizaci zakázek města se objevila i podmínka zajištění férových zaměstnaneckých podmínek zhotovitelem. Při stanovení této podmínky se město inspirovalo prvními setkáními na odborných konferencích pořádaných MPSV ČR. Konkrétně se jednalo o upozornění zhotovitele, že v případě, pokud objednatel zjistí, že zhotovitel coby zaměstnavatel nedodrží příslušné ustanovení zákona týkající se právě pracovních podmínek zaměstnanců, využije možnosti a udělí sankce.

Zapojení znevýhodněných osob se daří nejen u zakázek na komunální služby

Dalším bodem pro naplnění indikátoru byla příprava velkých nadlimitních zakázek na služby, které se týkaly zajištění komunálních služeb města. Předchozí smlouva sdružovala všechny tyto služby od svozu odpadů a nakládání s odpady, přes zajištění sběrných dvorů, údržbu zeleně, údržbu komunikací až po údržbu veřejného osvětlení a dopravní světelné signalizace. V novém zadávacím řízení byl tento předmět plnění rozdělen podle jednotlivých segmentů do 5 nadlimitních veřejných zakázek, které byly soutěženy v otevřeném řízení. Všechny byly hodnoceny prostřednictvím elektronické aukce a u prvních 4 zmíněných zakázek byl, kromě nabídkové ceny, hodnocen v rámci elektronické aukce počet zapojených osob se ztíženým přístupem na trh práce. Jelikož jsme si jako zadavatel nedokázali stanovit počet osob, kterými by zakázka měla být plněna a nebylo naším zájmem ani touto podmínkou omezit okruh uchazečů, bylo jako hodnotící kritérium stanoveno, že uchazeč si sám zvolí, zda a v jakém počtu tyto osoby zapojí. Maximální počet osob byl zastropován, a zároveň byla připuštěna i možnost, že uchazeč nevyužije možnosti získání bodů a nezapojí žádnou znevýhodněnou osobu. Jako znevýhodněná osoba byla stanovena osoba, která je vedena na Úřadu práce delší období než 5 měsíců. Váha kritérií byla stanovena na 80 % nabídková cena a 20 % počet zapojených znevýhodněných osob.

V rámci těchto 4 veřejných zakázek jejichž předpokládaná hodnota byla cca 600 mil. Kč bez DPH (nakládání s odpady, sběrný dvůr, údržba komunikací, údržba zeleně), a na které byla uzavřena smlouva na dobu 5 let, bylo zapojeno 16 osob. Plnění podmínky je pravidelně kontrolováno. Lze konstatovat, že stanovený systém v praxi funguje, a i v případě, že se osoby vymění, sám zhotovitel předkládá doklady. Pravidelně je i ze strany objednatele prostřednictvím zástupce, který je zodpovědný za předmět plnění, toto monitorováno.

Ve shora zmíněných veřejných zakázkách zvítězil uchazeč, který vyjma jedné zakázky, kterou byla zakázka na sběrný dvůr, využil možnost zapojit nejvyšší možný počet osob a ve všech případech se jednalo o nabídky i s nejnižší cenou.

Jak je patrné ze zadávacích dokumentací na tyto služby, zadávací podmínky byly směřovány nejen na znevýhodněné osoby, ale i na to, aby zakázky byly plněny šetrně k životnímu prostředí. Ve všech zakázkách byly dány podmínky na minimální emisní úroveň vozidel, které mohou být v rámci plnění používány.

Kromě zakázek na služby byl ve stejném období odzkoušen systém odpovědného zadávání i v rámci veřejné zakázky na stavební práce, tentokrát formou smluvní podmínky, kde měl zhotovitel povinnost zaměstnat jednu osobu. I tato podmínka byla naplněna, kdy při revitalizaci sídliště byla využita osoba, která byla vedena na Úřadu práce a zároveň se jednalo o obyvatele právě z tohoto sídliště.

Při kontrole plnění Strategického plánu jsme mohli tedy konstatovat, že indikátor byl s převahou splněn.

Využití jiných kritérií než nabídkové ceny

Shora uvedené veřejné zakázky přispěly k tomu, že statutární město Děčín bylo v roce 2018 oceněno v kategorii velkých měst cenou Neplejtvák. Splněním indikátoru či získáním ceny strategický přístup k veřejným zakázkám neskončil. Za rok 2019 oddělení veřejných zakázek zadalo 72 zakázek v předpokládané hodnotě za cca 158 mil. Kč bez DPH. Jedná se o součet jak zakázek malého rozsahu, tak podlimitních a nadlimitních. Asi u poloviny těchto zakázek bylo využito také jiných kritérií, než je nabídková cena. Kromě termínu realizace je velmi často využívaným kritériem hodnocení kvality týmu/účastníka. Například v případě pořízení parkovacích automatů či workoutových hřišť jsme zvolili strategii, kdo za daný finanční objem nabídne více automatů či cvičebních prvků, získá plnění této zakázky.

V roce 2019 se uskutečnil na Děčínském zámku seminář, kde tým na podporu odpovědného veřejného zadávání MPSV ČR prezentoval příklady z praxe a vize, jak zájemcům ze strany politického vedení města, tak vedoucím úředníkům magistrátu a zástupcům městem zřízených příspěvkových organizací. Uvědomování si dopadů a potřeby hledání šetrných řešení je vidět právě i v příspěvkových organizacích. Například Městská knihovna v Děčíně namísto igelitových tašek nabízí svým čtenářům možnost zakoupení papírových či látkových tašek. Stejně tak město při pořádání různých akcí ve městě má pro prodejce podmínku používání „nicknacků“ namísto jednorázových kelímků, což je šetrnější k přírodě. Tyto kelímky jsou i odolnější než klasický plast a bezpečnější než sklo; jsou sice vratné, ale tím, že se jedná zároveň o propagační předmět, většinou si ho lidé odnáší domů jako suvenýr.

Podněty, které byly získány na konferencích, seminářích a školách MPSV se snažíme uplatnit i v dalších zakázkách tak, aby tyto dostaly další přidanou hodnotu k vlastní realizaci. Například se jedná o vybavení obřadní síně nábytkem, kde bylo požadováno, aby dodaný nábytek byl ekologicky šetrný. Bylo využito opět hodnotícího kritéria zvýhodnění 20 %, pokud účastník zadávacího řízení takový mobiliář nabídne.

Exkurze pro žáky základních škol

I v roce 2020 pokračujeme v tomto trendu zadávat jinak, nejen pouze na cenu. Nově jsme do nadlimitní veřejné zakázky na služby – restaurování Glorietu v Růžové zahradě – zkusili přidat jako hodnotící kritérium zvýhodnění takového účastníka, který zajistí minimálně 2 exkurze pro žáky základní školy za jasně vymezených podmínek. Tato podmínka byla zároveň vložena i jako podmínka do smlouvy o dílo, včetně sankčních ujednání. Právě toto kritérium bylo inspirováno setkáním s týmem odpovědného zadávání MPSV, kde v rámci dobré praxe byla prezentována základní škola, která v rámci zadávacích podmínek požadovala po zhotoviteli, aby zajistil exkurzi pro její žáky. Vítězný zhotovitel nabídl městu Děčín dokonce větší počet exkurzí, bohužel realizace stavby byla zahájena v koronavirovém období, takže prozatím nemohla být exkurze zrealizována. Jedná se ale o stavbu, která se bude realizovat 2 roky, tak pevně věříme, že toto bude moci být splněno.

Myšlenka přidané hodnoty exkurzí pro žáky s vizí nasměrovat nerozhodnuté děti v jejich dalším vzdělávání k technickým oborům

a řemeslům, se nám velmi zalíbila a uvědomujeme si, že tu nejsou jen děti, které by mohly mít o exkurze zájem. I naše seniory, kteří se za normální situace nemohou na staveniště dostat, můžeme takto zaujmout. Proto bychom v další vhodné zakázce rádi zahrnuli do exkurzí i tuto věkovou kategorii, což bylo kladně konzultováno s odborem sociálních věcí magistrátu a do exkurzí by se prostřednictvím seniorských klubů zapojili.

Kvůli složitějším hodnoticím kritériím jsou i větší nároky na účastníky při zpracování nabídek, proto se dodavatelům snažíme přípravu nabídek zjednodušit, a to pomocí formulářů. Při využití formulářů jsme se inspirovali dobrou praxí města Jičín, a nejen že se zjednoduší příprava nabídky, ale také i práce s hodnocením nabídek zadavatelem.

Požadavky na ekologicky šetrná řešení již ve fázi projektové dokumentace

V současnosti jsou připravovány zakázky na komunální služby, které budou nyní více rozčleněny v rámci zakázky na údržbu zeleně – na údržbu hřbitovů, údržbu zeleně I. zóny, II. zóny, III. zóny. Dále jsou připravovány zadávací dokumentace na zakázky Nakládání s odpady, Sběrný dvůr, Údržba komunikací. Kromě hodnocení ceny se opět zvažují i další hodnotící kritéria. Před vyhlášením zakázek proběhnou předběžné tržní konzultace. Město má zájem do podmínek implementovat požadavky, které se týkají používání ekologického vybavení, dopravních prostředků, prostředků šetrných k životnímu prostředí atd.

Do zadávacích dokumentací na projektové dokumentace tam, kde je to vhodné, jsou vkládány požadavky, aby se projektant již v době přípravy projektové dokumentace zabýval možnostmi využití dešťových vod, sluneční energie, recyklovaných surovin, zpracováním odpadů apod. Nápad projektanta jsou pak odsouhlasovány na kontrolních dnech.

Vícekritériální hodnocení nejsou vždy bez rizika, může se stát, že myšlenka zadavatele se zcela neproline s tím, jak jí uchopí dodavatel, a následně se to projeví buď zrušením zakázky či nepříznivým hodnocením, což vede k námitkám atd. Při volbě vícekritériálních hodnocení je opravdu nutné se dívat na jejich formulování ze všech možných úhlů, aby zadavatel nebyl následně nemile překvapen. Je zajímavé, že v rámci objasnění kritérií účastníci příliš nevyužívají žádosti o vysvětlení.

Principy odpovědného zadávání bude reflektovat i nový Strategický plán města

Vzhledem k tomu, že v současné době je připravován Strategický plán města na další období, je zájem všechny tyto zkušenosti reflektovat a zahrnout do něj i nové podněty. Může se jednat o zajišťování občerstvení prostřednictvím studentů blízké střední školy řemesel, kde v rámci praxe jejich studentů jsou připravovány jak slané, tak sladké varianty občerstvení a v případě potřeby zajišťují i servis na akcích. Studenti tím získávají praxi v provozu a město na oplátku výrobky s tradičními recepturami. Dále v případě jiných dodavatelů a nákupů jednotlivých odborů úřadu preferovat lokální, ekologicky pěstované suroviny, redukovat množství odpadů/obalů; navázat bližší spolupráci se zřízenými organizacemi (školy, domovy pro seniory, seniorské kluby) a v rámci veřejných zakázek umožnit přístup k řemeslu; zajistit pytle na směsný odpad s podílem recyklátů (nákupy pro Středisko městských služeb), tisk brožur na nechlorovaný papír (Městské turistické centrum).

Ke schválení do rady města je připraveno i nové znění Směrnice o zadávání veřejných zakázek malého rozsahu, kde jsou základy udržitelného a odpovědného zadávání zformulovány i pro další zakázky malého rozsahu, které jsou v kompetencích jednotlivých odborů.

Ing. Věra Havlová

*Vedoucí oddělení veřejných zakázek, Magistrát města Děčín
Externí spolupracovnice projektu na podporu odpovědného veřejného zadávání na MPSV*

Ukázka z praxe

– vícekritériální hodnocení u jedné z nejnovějších zakázek (zadání v 2020), která byla dělena na části. Část A – restaurování architektury Glorietu, pro přehlednost byl využit i formulář nabídky.

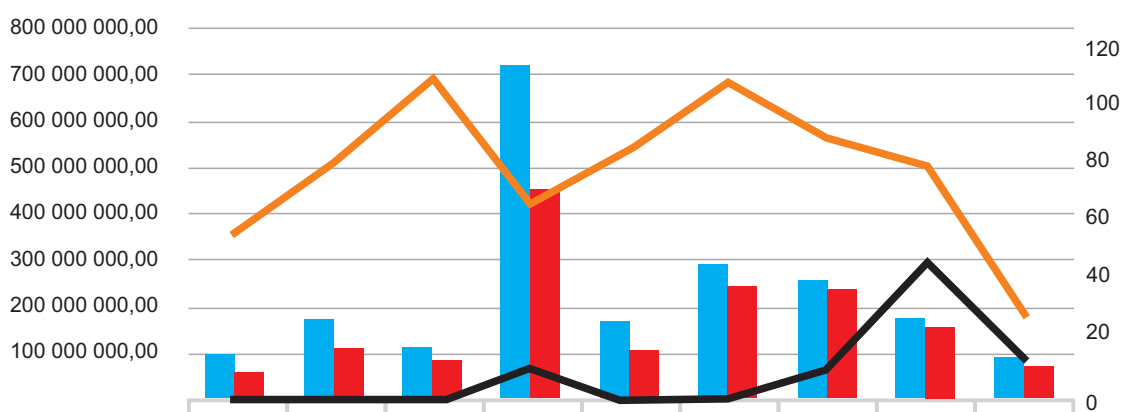
Hodnotící kritérium	Váha kritéria v celkovém hodnocení	Název sub-kritéria
Ekonomická výhodnost nabídky	60 %	Nabídková cena v Kč bez DPH
	10 %	Účastník získá 10 bodů v případě, že prohlásí, že během provádění prací zajistí min. 2 x exkurzi žáků základní školy (v počtu max. 15 osob). V opačném případě získá nula bodů.
	30 %	Zkušenost účastníka ¹

Přepokládaná hodnota této části veřejné zakázky byla na základě rozpočtu projektanta stanovena ve výši 11,5 mil. Kč bez DPH. Nejvhodnější nabídka byla shodou okolností nabídka s nejnižší cenou ve výši 10 005 637 Kč bez DPH. Nabídku podali tři účastníci. Nikdo z účastníků se nebránil zajištění exkurze.

¹ Zadavatel upozorňuje účastníky, že bude seznam s uvedenými akcemi bude ověřovat dle § 39 odst. 5 ZZVZ. V případě vzniklých pochybností není možné v tomto bodě žádat doplnění nabídky. Může se jednat pouze o věrohodné objasnění informace uvedené v seznamu, který je zároveň čestným prohlášením.

Vývoj zadávání veřejných zakázek oddělením veřejných zakázek MM Děčín od roku 2012 – bez rozlišení limitu veřejných zakázek

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	1.pol. 2020
předpoklad	97 266	177 185	115 296	714 827	170 039	295 141	265 762	177 460	93 586
smluvní cena	63 781	117 719	88 563	456 872	110 775	247 427	242 026	164 444	77 232
počet VZ	54	77	104	64	81	102	85	76	28
vícekritériální hodnocení	0	0	0	10	0	1	10	44	14

Oddělení veřejných zakázek na Magistrátu města Děčín vzniklo na podzim roku 2011, od stejné doby je používán elektronický nástroj E-ZAK. Zhruba od poloviny roku 2012 bylo využito možnosti podávání elektronických nabídek u zakázek podlimitních a nadlimitních. Byla to novinka pro dodavatele a neobešlo se to bez problémů v prvopočátku, ale ve finále jsme byli všichni dobře připraveni na povinnou elektronizaci. V současné době i vzhledem k situaci s COVID-19 je preferováno podání elektronických nabídek i u zakázek malého rozsahu. Cca do roku 2017 byly naším oddělením soutěženy otevřeným řízením veškeré zakázky od limitu 50 tis. Kč bez DPH za celý úřad a od roku 2017 do současné doby od limitu 200 tis. Kč bez DPH, kdy byla upravena pravomoc pro vedoucí jednotlivých odborů. Nyní probíhá diskuse o dalším navýšení pravomocí odborů.

O tom, že jako zadavatel město Děčín využívá stále častěji multi-kriteriální hodnocení, ve kterých se objevují i prvky odpovědného zadávání svědčí tato statistika. Věříme, že spíše než tvrdé podmínky a požadavky zadavatele nám hodnotící kritéria pomohou k dosažení stejného cíle, ať již se jedná o kvalitu plnění či ekologicky šetrných řešení nebo přívětivých řešení pro různé vrstvy obyvatel – od znevýhodněných osob, přes mládež až po seniory.